

Brackvern, 10 mei.

door: A. Luitingh.

Dit enorme veen ligt tegen de Duitse grens aan, voor driekwart ten noorden van de weg Eupon-Monschau, en is landschappelijk bijzonder mooi door zijn golvend karakter. De Getzbach ontspringt hier, waardoor een vrij diep dal twee aan weerszijden gelegen veengebieden scheidt. Vrij dicht bij de genoemde verkeersweg liggen een paar vrijwel ronde kuilen die geheel of gedeeltelijk dichtgegroeid zijn met hoogveen. Op enkele kleine gaten na is er geen water meer te zien uitgezonderd één kuil die helemaal niet volgegroeid was en alleen een oeverbegroeiing had van *Eleocharis palustris*, *Sphagnum cuspidatum* en *S. recurvum*. De andere kuilen hadden dikke veenmospakketten van *Sphagnum recurvum* waarvan de toptakken een prachtig vijfrijige, spiraalvormige bebladering hadden. Als een mozaïek waren de donkergekleurde veenmossen als het ware "ingelegd": bruinviolette *S. magellanicum*, groenbruine *S. papillosum* en licht amberkleurige *S. imbricatum*. Hoogveenplanten zoals *Andromeda*, *Oxycoccus* en *Narthecium* waren natuurlijk ook aanwezig.

Op de overgebleven zandruggen van oude veenaafgravingen hebben zich enorme kussens *Polytrichum commune* gevestigd. De rijkdom aan mossoorten was hier echter niet groot. Afgezien van een stroomgat met *Philonotis fontana* en *Sphagnum auriculatum* var. *imundatum* waren alle tussenliggende putten volgegroeid met *Sphagnum recurvum* of *S. cuspidatum*. Langs de Getzbach werd het interessanter, maar de soorten die gevonden werden in en langs de beek waren wel zo dezelfde soorten als die van de Helle of Bayhon. Ook hier vonden we *Sphagnum girgensohnii* en *s. robustum* in berkenbroek. Een stenen bruggetje over de Getzbach zorgde nog voor een kleine afwisseling; een paar typische kalkmossen groeiden op de ruwe cement tussen de stenen: *Encalypta streptocarpa* en *Schistidium apocarpum*.

Verklaring afkortingen en nummers in de soortenlijst.

1. Hoegne-vallei   Hoegne bij brug Ancien Moulin de Jalhay, Hoegne tussen Moulin Thorez en Passerelle de Centenaire, Ruisseau La Statte bij Solwaster, Ruisseau de Charnoux bij Charnour.
2. Gileppe-vallei   zijbeek van de Gileppe vlak bij zijn oorsprong,
3. Helle-vallei   langs de Fagne Cléfay tussen Fagne Wallonne en Petit Bongard, ten oosten van Baraque Michel.
4. Bayehon-vallei   tussen Longfaye en Ovifat, vanaf de Gué ten noorden van Longfaye tot aan de Warche.
5. Warche-vallei   vanaf samenvloeding met Bayehon in oostelijke richting tot aan de Barrage de Robertville.
6. Bévercé   conglomeraat in Warchedal ten oosten van de elektriciteitscentrale.
7. Wallonne   Fagne Wallonne, ten oosten van Botrange
...   triching noordoost tot Cléfay.
8. Cléfay   Fagne de Cléfay, ten oosten van de Helle tot aan Petit Bongard.
9. Petit Bongard   klein stukje veen ten noorden van de Fagne Cléfaye, ten westen van de Helle en daaraan grenzend.
10. Leveau   Fagne Leveau, ten noorden van Belle Croix, driesprong van de wegen naar Verviers en Eupen-Malmédy, ca. 2 km ten noordwesten van Baraque Michel.
11. Brackvenn   Groot veengebied ten noorden van de weg Eupen-Monschau op de grens België-Duitsland.
12. Mochettes   Fagne aux Mochettes bij Samrée, ten oosten van de weg Baraque de Fraiture naar La Roche.

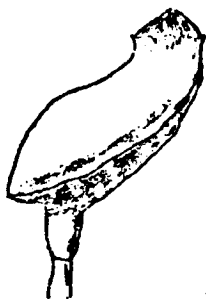
13. Brandehaag   Loofbos langs de Helle, ca. 6 km ten noordoosten
van Belle Croix.
14. Vielsalm   Ardoisière du Renard te Vielsalm.

Det.= De bijzondere soorten zijn gedetermineerd door :

MB= Prof. M. Bizot
HD= H.J. During
WE= W.N. Ellis
JT= J. Frencken
WL= W. Loode
AL= A. Luitingh
FM= F. Muller
AT= A. Touw
BZ= B.O. van Zanten
PZ= Ph. de Zuttere

f= sporenkapsels/perianthen
g= gemmen

De namen van de bladmossen zijn volgens de Index Muscorum van Van der Wijk, Florschütz en Margadant, die van de levermossen volgens Vanden Berghen, Flore de Belgique - Hepaticae.

Amphidium mougeotii (B.S.G.) Schimp.
Andreaea rothii Web. et Mohr
Andreaea rupestris Hedw.
Aromodon viticulosus (Hedw.) Hook. et Tayl.
Atrichum undulatum (Hedw.) P. Beauv.
Aulacomnium palustre (Hedw.) Swaegr.
Barbula fallax Hedw.
Barbula vinealis Brid. var. cylindrica (Tayl.) Boul.
Bartramia ithyphylla Brid.
Bartramia pomiformis Hedw.
Brachythecium plumosum (Hedw.) B.S.G.
B. populaeum (Hedw.) B.S.G.
B. rivulare B.S.G.
B. rutabulum (Hedw.) B.S.G.
B. salebrosum (Web. et Mohr) B.S.G.
B. velutinum (Hedw.) B.S.G.
Bryoerythrophyllum recurvirostre (Hedw.) Chen
Bryum argenteum Hedw.
Bryum capillare Hedw.
Bryum pseudotriquetrum (Hedw.) Swaegr.
Buxbaumia aphylla Hedw.
Calliergon stramineum (Brid.) Kindb.
Calliergonella cuspidata (Hedw.) Loeske
Camptothecium lutescens (Hedw.) B.S.G.
Campyllum calcareum Crundw. & Nyh. (syn. C. hispidulum
(Brid.) Mitt. var. sommerfeldtii Lindb.)
Campyllum radicale (P. Beauv.) Grout
Campylopus flexuosus (Hedw.) Brid.
Campylopus fragilis (Brid.) B.S.G.
Campylopus fragilis var. pyriformis (Schultz) Agst.
Campylopus fragilis var. muelleri (Jur.) Wijk et Marg.
Ceratodon purpureus (Hedw.) Brid.
Cirriphyllum piliferum (Hedw.) Grout
Climacium dendroides (Hedw.) Web. et Mohr
Coscinodon cribrosus (Hedw.) Spruce

Det. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

AT
 xf x x
 x x x x
 x x
 x xf x x
 x x

BZ
 FM
 x x
 xf xf x
 xf x
 x x xf
 x x
 x xf x
 xf x
 xf x
 x xf x
 x xf
 x x
 x x
 x x
 x xf

BZ
 HD
 x x x x x x
 x x x x
 x x
 PZ
 x x x x
 x x x
 x x

- Cratoneuron filicinum* (Hedw.) Spruce
Cratoneuron filicinum var. *fallax* (Brid.) Giac.
Ctenidium molluscum (Hedw.) Mitt.
Ctenidium molluscum var. *condensatum* (Schimp.) Britt.
Cynodontium polycarpum (Ehrh.) Schimp.
Dichodontium pellucidum (Hedw.) Schimp.
Dicranella cerviculata (Hedw.) Schimp.
Dicranella heteromalla (Hedw.) Schimp.
Dicranella squarrosa (Stark.) Schimp.
Dicranodontium denudatum (Brid.) Britt.
Dicranoweisia cirrata (Hedw.) Lindb.
Dicranum bergeri Bland.
D. *bonjeanii* De Not.
D. *fulvum* Hook.
D. *fuscescens* Turn.
D. *fuscescens* fo. *falcifolium* (Braithw.) Moenk.
D. *majus* Turn.
D. *polysetum* Sw.
D. *scoparium* Hedw.
D. *scoparium* fo. *recurvatum* (Schultz) Moenk.
D. *tauricum* Sapehin
Diphyscium foliosum (Hedw.) Mohr
Ditrichum flexicaule (Schwaegr.) Hampe
Ditrichum heteromallum (Hedw.) Britt.
Drepanocladus aduncus (Hedw.) Warnst.
D. *fluitans* (Hedw.) Warnst.
D. *uncinatus* (Hedw.) Warnst.
Encalypta streptocarpa Hedw.
Eurhynchium striatum (Hedw.) Schimp.
Fissidens adianthoides Hedw.
F. *bryoides* Hedw.
F. *cristatus* Mitt.
F. *taxifolius* Hedw.
Fontinalis squamosa Hedw.
Funaria hygrometrica Hedw.

Det.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
				x										
AT					x									
	x			x	x	x								
MB	x													
AL			x											
				x										
	xf			xf	xf		x	x			x		x	xf
				x										
	x			x								x	x	
		x	xf									x		
PZ									xf			x		
							x	x				x		
AT					x									
	x			x	x				x			x	x	
BZ													xf	
								x						
	x		x	x	x			x			x	x	x	xf
BZ														xf
BZ								x						
														x
				xf										
							x							
							x				x			
				x	xf					x	x	x	x	
					xf	x				x				
				x	x	x								
	x			x	x	x								
	x				x									
	xf			xf		xf								
				x	x	xf								
		x												
				x										
	x						x				xf			

Hedwigia ciliata (Hedw.) P. Beauv.
Heterocladium heteropterum (Brid.) B.S.G.
Homalia trichomanoides (Hedw.) B.S.G.
Homomallium incurvatum (Brid.) Loeske
Hookeria lucens (Hedw.) Sm.
Hylocomium brevirostre (Brid.) B.S.G.
Hylocomium splendens (Hedw.) B.S.G.
Hyocomium armoricum (Brid.) Wijk et Marg.
Hypnum cupressiforme Hedw.
Hypnum cupressiforme var. mamillatum Brid.
Isopterygium elegans (Brid.) Lindb.
Isopterygium seligeri (Brid.) Dix.
Isothecium myosuroides Brid.
Isothecium myurum Brid.
Leptobryum pyriforme (Hedw.) Wils.
Leptodontium flexifolium (With.) Hampe
Leucobryum glaucum (Hedw.) Aongstr.
Leucobryum junipericideum (Brid.) C. Muell.
Mielichoferia mielichoferi (Hook.) Wijk et Marg.
Mniobryum wahlenbergii (Web. et Mohr) Jenn.
Mnium hornum Hedw.
Mnium punctatum Hedw.
Mnium rostratum Schrad.
Mnium stellare Hedw.
Mnium undulatum Hedw.
Neckera complanata (Hedw.) Hueb.
Neckera crispa Hedw.
Oligotrichum hercynicum (Hedw.) Lam. et D.C.
Oreowaisia bruntonii (Sm.) Milde
Orthodicranum flagellare (Hedw.) Loeske
Orthodicranum montanum (Hedw.) Loeske
Orthodicranum montanum var. pulvinatum (Pfeff.) Broth.
Orthodontium lineare Schwaegr.
Orthotrichum affine Brid.
Oxyrrhynchium praelongum (Hedw.) Warnst.

- Oxystegus cylindricus (Brid.) Hilp.
Paraleucobryum longifolium (Hedw.) Loeske
Paraleucobryum longifolium var. subalpinum (Milde) Cas. Gil.
Philonotis fontana (Hedw.) Brid.
Plagiopus oederi (Brid.) Limpr.
Plagiothecium curvifolium Limpr.
P. denticulatum (Hedw.) B.S.G.
P. lactum B.S.G.
P. succulentum (Wils.) Lindb.
P. sylvaticum (Brid.) B.S.G. var. neglectum (Moenk.)
Koppe
P. undulatum (Hedw.) B.S.G.
Platyhypnidium riparioides (Hedw.) Dix.
Pleurozium schreberi (Brid.) Mitt.
Pogonatum alcides (Hedw.) P. Beauv.
Pogonatum urnigerum (Hedw.) P. Beauv.
Pohlia cruda (Hedw.) Lindb.
Pohlia camptotrachela (Ren. et Card.) Broth.
Pohlia nutans (Hedw.) Lindb.
Pohlia proligera (Lindb.) Broth.
Polytrichum commune Hedw.
P. formosum Hedw.
P. juniperinum Hedw.
P. juniperinum ssp. strictum (Brid.) Nyl. et Sael.
P. longisetum Brid.
P. piliferum Hedw.
Racomitrium aciculare (Hedw.) Brid.
R. aquaticum (P. Beauv.) Brid.
R. canescens (Hedw.) Brid.
R. canescens fo. ericoides (Hedw.) Moenk.
R. fasciculare (Hedw.) Brid.
R. heterostichum (Hedw.) Brid.
R. lanuginosum (Hedw.) Brid.
Rhabdoweisia crispata (With.) Lindb.
Rhabdoweisia rugax (Hedw.) B.S.G.

- Rhynchostegium murale (Hedw.) B.S.G.
Rhytidiadelphus loreus (Hedw.) Warnst.
Rh. squarrosus (Hedw.) Warnst.
Rh. triquetrus (Hedw.) Warnst.
Schistidium apocarpum (Hedw.) B.S.G.
Schistostega pennata (Hedw.) Web. et Tayl.
Seligeria pusilla (Hedw.) B.S.G.
Sphagnum compactum Lam. et D.C.
S. cuspidatum Hoffm.
S. fallax (Klinggr.) Klinggr.
S. fimbriatum Wils.
S. fuscum (Schimp.) Klinggr.
S. girgensohnii Russ.
S. imbricatum Russ.
S. magellanicum Brid.
S. nemoreum Scop.
S. palustre L.
S. papillosum Lindb.
S. quinquefarium (Lindb.) Warnst.
S. recurvum P. Beauv.
S. recurvum var. amblyphyllum (Russ.) Warnst.
S. riparium Aongstr.
S. rubellum Wils.
S. robustum (Warnst.) Roell
S. subsecundum Nees var. auriculatum (Schimp.) Schlieph.
S. subsecundum var. inundatum (Russ.) C. Jens.
S. subsecundum var. obesum (Wils.) Schimp.
S. subsecundum var. rufescens (Nees et Hornsch.) Hueb.
S. tenellum Hoffm.
Tetraxis pellucida Hedw.
Thamnobryum alopecurum (Hedw.) Nieuwl.
Thuidium recognitum (Hedw.) Lindb. var. delicatulum (Hedw.) Warnst.
Thuidium tamariscinum (Hedw.) B.S.G.
Tortella tortuosa (Hedw.) Limpr.
Tortula muralis Hedw.

Tortula ruralis (Hedw.) Gaertn.
Ulota bruchii Hornsch.
Ulota crispa (Hedw.) Brid.
Weisia controversa Hedw.
Zygodon cf. *concoideus* (Dicks.) Hook. et Tayl.

Hepaticae.

Barbilophozia barbata (Schmid.) Loeske
Barbilophozia hatcheri (Evans) Loeske
Bazzania trilobata (L.) Lindb.
Blepharostoma trichophyllum (L.) Dum.
Calypogeia fissa (L.) Raddi
C.   *muelleriana* (Schiffn.) K. Muell.
C.   *neesiana* (Mass. et Car.) K. Muell.
C.   *trichomanis* (L.) Corda
Cephalozia bicuspidata (L.) Dum.
C.   *connivens* (Dicks.) Spruce
C.   *media* Lindb.
C.   *pleniceps* (Aust.) Lindb.
Cephaloziella elachista (Jack) Schiffn.
C.   *hampeana* (Nees) Schiffn.
C.   *rubella* (Nees) Warnst.
C.   *starkei* (Funck) Schiffn.
Chiloscyphus pallescens (Ehrh.) Dum.
Chiloscyphus polyanthus (L.) Corda
Conocephalum conicum (L.) Dum.
Diplophyllum albicans (L.) Dum.
Diplophyllum obtusifolium (Hook.) Dum.
Frullania dilatata (L.) Dum.
Frullania fragilifolia Tayl.
Frullania tamarisci (L.) Dum.
Gymnocolea inflata (Huds.) Dum.
Isopaches bicrenatus (Schmid.) Buch
Jamesoniella autumnalis (D.C.) Steph.

Det. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

x
x
xf
xf
xf xf

BZ
x

AT
JF
x x
x
xf

x x
x x x x
x x x x

BZ
x
x xf x x x xf xf
x x xf

PZ
HD
x
x xf xf
x

x x x x x x
x x x x x x
xf x x x x x
x xf x x x x x

AT
x x x x

x x x x x x x x
x x x x x x x x

BZ
x x

- Leiocolea muelleri (Nees) Joerg.
Lejeunea cavifolia (Ehrh.) Lindb.
Lepidozia reptans (L.) Dum.
Lophocolea bidentata (L.) Dum.
Lophocolea heterophylla (Schrad.) Dum.
Lophozia alpestris (Schleich.) Evans
L. longidens (Lindb.) Macoun
L. obtusa (Lindb.) Evans
L. ventricosa (Dicks.) Dum.
L. ventricosa cf var. longiflora (Nees) Macoun
Marsupella aquatica (Schrad.) Schiffn.
Marsupella emarginata (Ehrh.) Dum.
Marsupella sprucei (Limpr.) Bernet
Metzgeria conjugata Lindb.
Metzgeria furcata (L.) Dum.
Metzgeria furcata var. ulvula Nees
Metzgeria pubescens (Schrank) Raddi
Mylia anomala (Hook.) Gray
Nardia compressa (Hook.) Gray
Nardia geoscyphus (De Not.) Lindb.
Nardia scalaris (Schrad.) Gray
Nowellia curvifolia (Dicks.) Hitt.
Odontoschisma denudatum (Mart.) Dum.
Odontoschisma sphagni (Dicks.) Dum.
Orthocaulis attenuatus (Mart.) Evans
Orthocaulis floerkei (Web. et Mohr) Buch
Orthocaulis kunzeanus (Hueb.) Buch
Pallavicinia lyellii (Hook.) Gray
Pellia endiviaefolia (Dicks.) Dum.
Pellia epiphylla (L.) Corda
Plagiochila asplenioides (L.) Dum.
Plagiochila asplenioides var. humilis (Nees) Gottsche, Lindenb.
& Nees
Plagiochila asplenioides var. laxa Schiffn.
Plectocolea crenulata (Sm.) Evans

Plectocolea obovata (Nees) Mitt.
Porella cordeana (Hueb.) Evans
Ptilidium ciliare (L.) Nees
Ptilidium pulcherrimum (Web.) Hampe
Radula complanata (L.) Dum.
Riccardia latifrons (Lindb.) Lindb.
Riccardia pinguis (L.) Gray
Scapania aspera Bernet
Scapania compacta (Roth.) Dum.
Scapania nemorosa (L.) Dum.
Scapania urdulata (L.) Dum.
Scapania undulata var. *dentata* (Dum.) K. Muell.
Solenostoma sphaerocarpum (Hook.) Steph.
Sphenolobus minutus (Crantz) Steph.
Telaranea setacea (Web.) K. Muell.
Trichocolea tomentella (Ehrh.) Dum.
Tritomaria exsectiformis (Breidl.) Loeske
Tritomaria quinquedentata (Huds.) Buch

Als kleine aanvulling bij vindplaats no 6, de kalkhoudende conglomeraatrotsen bij Bévercé, volgen hier nog een aantal soorten die de Eindhovense groep er verzamelde op 15 november 1970, en die tijdens de excursie niet gevonden zijn.

Musci: *Barbula fallax* Hedw., *Barbula spadicea* (Mitt.) Braithw. c.fr., *Dichodontium pellucidum* (Hedw.) Schimp., *Hygrohypnum luridum* (Hedw.) Jenn., *Hygrohypnum luridum* fo. *hamulosum* (B.S.G.) C.Jens., *Oxystegus cylindricus* (Brid.) Hilp., *Trichostomum crispulum* Bruch, *Trichostomum crispulum* var. *brevifolium* (C. Muell.) B.S.G.;

Hepaticae: *Pedinophyllum interruptum* (Nees) Lindb.

